

VIDA ACADÈMICA

BUTLLETI INFORMATIU NÚMERO 13. INFORME DEL PRESIDENT AL PLE DE 16 DE JUNY DE 2009

Bona tarda. Benvolguts acadèmics i amics. Aquest és el tercer Ple de l'any 2009, però el primer en que hi ha aquesta informació. El Ple del mes de gener estava immediat a la inauguració de curs, on es van explicar el fets i línies de l'Acadèmia, i el de març fou exclusivament per a l'elecció de la Junta de Govern.

En primer lloc, en nom meu i de la Junta de Govern els he d'agrair la confiança per la reelecció dels càrrecs de govern que es renovaven en aquest període. Hi ha hagut només la incorporació del doctor Lluís Guerrero, com a tresorer adjunt, atenant les funcions que no pot fer, per malaltia, el doctor Josep M. Massons. Gràcies també a tots dos.

Al llarg d'aquests mesos s'han manifestat temes o situacions que esmentaré sense ordre de prioritat.

Les reunions d'Acadèmies de Medicina de l'estat espanyol.

L'últim dissabte del mes d'abril hi hagué a Madrid, a la seu de l'Acadèmia Nacional de Medicina, la reunió, habitual cada any, de les Acadèmies de Medicina Territorials, que abans eren de districte i la nova situació autonòmica ha independitzat de l'Acadèmia Nacional. Així s'ha creat una situació, no del tot ben definida, en la que les Acadèmies territorials fan els seus congressos amb caràcter bianual, i l'Acadèmia Nacional no hi participa. Però en tot cas sempre deixa el seu esplèndid edifici per a la reunió administrativa anual. És una situació pacífica, amb bon tracte personal, no conflictiva, deguda a que l'Acadèmia Nacional no vol acceptar que el que abans eren Acadèmies de districte, (i per tant en situació de dependència jeràrquica, si més no oficial) ara són Acadèmies al mateix nivell, amb dependència dels governs autonòmics i no de Madrid.

La conflictivitat està d'una banda en la diferència de jerarquia, però en el fons en la desigualtat de les subvencions. Una certa obertura per part de l'Institut de España, que abans comprenia les Acadèmies Nacionals (i les de districte subordinades), i que ara accepta la adscripció d'altres Acadèmies no radicades a Madrid, sembla que pot ajudar a suavitzar la qüestió. Es va acordar que en el proper Congrés, que serà a Múrcia el mes de maig o juny de 2010 es tornarà a tractar el tema. La posició de la nostra Acadèmia, que fa anys, en moments de més tensió, va fer que no anéssim a les reunions de les "Academias de distrito", (perquè no ho érem), és de col·laborar en totes les iniciatives científiques de les Acadèmies

territorials, inclosa la de Madrid. En el nostre cas, el president o el secretari, assistim regularment a aquestes reunions.

L'assistència dels acadèmics a les sessions. Una de les queixes, potser més lamentacions, constants en aquestes i altres reunions d'acadèmies, és la manca habitual d'assistència de molts dels membres als actes rellevants de la seva institució. No és admissible la manca d'un nombre significatiu d'acadèmics numeraris a les sessions més solemnes, com són les d'ingrés d'un nou membre, o la inaugural de curs. També als plens, on aquesta absència no és tan marcada, però sol estar al voltant del 25 % en el nostre cas, tot i que són actes d'assistència obligatòria. Es va acordar que cada acadèmia fes un recordatori d'aquest incompliment de les seves obligacions als acadèmics absentistes.

El nombre d'acadèmics. És un punt que s'ha esmentat sovint. S'han comentat diverses situacions. Actualment tenim 60 membres numeraris, i és l'Acadèmia que en té més de tot l'estat. A més ara no queda cap plaça vacant. Hi ha per tant una dificultat real per a l'entrada de nous acadèmics numeraris. Hi ha un bloqueig real. Hi ha un envelliment de l'edat mitjana dels acadèmics. Això és un fet important, i greu, perquè hi ha un nombre cada vegada més alt, de persones relativament més joves, amb curriculum important, o fins i tot extraordinari, que queden al marge de la nostra institució, i això en moltes branques, siguin d'assistència o de recerca. És un fet clar que el nivell de la nostra medicina ha pujat i que moltes persones tenen un nivell suficient d'acadèmic numerari. Això es pot veure, de manera ben clara, en els actes d'ingrés d'acadèmics corresponents. Molts d'ells "ja" podrien ser perfectament acadèmics numeraris.

Per desbloquejar, tenir una acadèmia menys envellida i més activa, hi ha diverses possibilitats, que s'han analitzat. Una fora la d'aplicació estricta dels Estatuts, passant a emèrits (els qui no poden venir), o supernumeraris (els que podent venir no assisteixen). És una mesura traumàtica.

Més suau és passar a emèrit, "numerari emèrit". Es recull en els Estatuts, i mantenint tots els drets inclòs el de vot, però deixant de tenir obligacions, a determinades persones, per edat o impossibilitat. La mesura és poc traumàtica, perquè segueixen essent membres de l'Acadèmia, amb tots els drets, però queda la plaça vacant i permet la incorporació de noves persones. Això ja està previst en els Estatuts de 1997, però per ara, en dotze anys, ningú ho

ha demanat "motu propio". La mesura només és efectiva si s'aplica de manera automàtica, assenyalant un límit d'edat. Així s'aplica en les dues institucions veïnes d'aquesta àrea sanitària: l'Institut d'Estudis Catalans als 70 anys, i l'Acadèmia de Farmàcia als 75 anys. A l'Institut no es crea cap problema, i de fet fins i tot es poden ocupar tots els càrrecs, inclòs el de president essent emèrit. En les eleccions d'aquest mes de juny els dos candidats a la presidència eren emèrits. A la de Farmàcia es va crear algun problema quan es va implantar, però s'ha solucionat modificant la interpretació. En el nostre cas pot ser traumàtic, o molest, fixar una edat.

Pel que s'ha tractat a la Junta de Govern sembla que una mesura, que ja es va anunciar com a possible, fa un temps, seria més acceptable. És la de mantenir el concepte de numerari, i afegir, a més, el de "Acadèmic de mèrit", als acadèmics que per la seva antiguitat, i anys de "servei" a la institució, se n'han fet mereixedors, i això es determinaria de forma automàtica, no tant per l'edat, com pel fet de tenir antiguitat suficient com per haver llegit el *discurs* d'inici de curs, que es fa per rigorós torn d'antiguitat. En el ritme actual hi ha un "décalage" de més de vint anys, entre l'ingrés i l'arribada al torn de fer el discurs d'inici de curs. En aquest cas, llegit el discurs, es passaria a ser "**Acadèmic numerari i de mèrit**". La mesura també s'aplicaria al que ja han fet el discurs en anys anteriors. L'escó, com ja es preveu en els estatuts actuals, quedaria lliure per a una nova elecció. Així hi hauria com a mínim la renovació d'una plaça d'acadèmic cada any, i les anteriors que són al voltant d'una dotzena, s'haurien d'omplir no de cop sinó a un ritme escalonat, i tenint en compte les diferències entre les seccions. A la Junta ens sembla que aquí pot haver-hi consens, i si no hi ha oposició, en un proper ple es presentaria la proposta.

Els ingressos d'acadèmics corresponents. Han estat uns dels actes més reeixits en aquest primer semestre de 2009. S'han fet sessions amb ingrés de tres acadèmics, a vegades units per temàtica o per localització geogràfica. La majoria han estat discursos d'alt nivell, ja he dit abans que alguns podrien ser perfectament numeraris. Molts són encara joves i per tant en plena productivitat. Cal incorporar-los més a les activitats de l'Acadèmia, si cal a vegades amb sessions fora de la ciutat de Barcelona. També cal dir que són sessions que han tingut bastant ressò mediàtic, més quan es tractava de persones de fora de Barcelona. El nivell d'assistència al nostre amfiteatre ha estat suficient. Tot i no arribar-se al ple total, (alguna vegada quasi), gairebé en cap cas hagués estat suficient la cabuda de la sala Turró. Aquest és doncs un punt positiu en el sentit de donar un paper més rellevant als corresponents, que són un element de renovació i rejuveniment de l'Acadèmia i també d'extensió del coneixement de la nostra existència en el l'ambient mèdic de Catalunya.

Horaris i dies de sessions. Des de fa bastants anys es venen plantejant dues qüestions sobre temes en el fons "menors" de procediment. Un afecta a l'horari de les sessions. Actualment es fan

les sessions científiques a les set i les administratives (plens) a dos quarts de vuit de la tarda. Hi ha la preferència d'alguns membres de l'Acadèmia, per a modificar aquesta situació, plantejada de manera espaiada, però repetitiva. La Junta de Govern fa prendre l'acord de consultar el tema al Ple, mitjançant la inclusió en l'ordre del dia i la tramesa d'una butlleta de votació.

També és paral·lel el tema de si cal seguir fent els discursos d'ingrés els diumenges, o es poden passar a un altre dia de la setmana. El tema no l'han plantejat mai els qui ingressen sinó els possibles "no assistents", i en tot cas venen a ser un parell o tres de vegades l'any. Cal dir que segons els estatuts són actes d'assistència obligatòria, encara que el compliment real sol estar de mitjana cap el 50 %, poques vegades més. Aquest tema també es objecte d'un punt de l'ordre del dia, amb tramesa de butlleta de votació.

Els cursos d'humanisme mèdic. Des de fa deu anys el doctor Antoni Caralps i Riera, membre numerari, ha organitzat una sèrie regular de cursos sobre humanisme mèdic, en els que ha tractat temes molt diversos i gairebé sempre amb aportacions de persones amb un considerable nivell i coneixement del tema de que es tractava. N'hi havia una a la primavera (més en el mes de juny) i un altre al final de la tardor, el mes de desembre. Vint cursos, amb un centenar de persones invitades han permès fer conèixer una mica les preocupacions de l'Acadèmia a una bona quantitat de persones, no sempre afins als temes sanitaris. L'obertura ha estat molt ample, principalment en el camp del pensament científic, religiós, ètic, jurídic també. Ara el doctor Caralps ens ha anunciat que posava fi a aquest cicle tan llarg i instructiu. Cal felicitar al doctor Antoni Caralps per l'esforç que li ha suposat i per l'interès que ha tingut per l'Acadèmia, demostrat amb fets.

Els centenaris. L'any passat va ser el del centenari del naixement del doctor Moisès Broggi. Es va declarar, dins de l'Acadèmia, "Any del centenari del doctor Moisès Broggi" i se li va dedicar un número específic i complet de la revista, el 2008/2. Ara, el mes de maig el doctor Broggi ja va complir cent un anys, i continuant amb presència a l'Acadèmia. Cal felicitar-lo novament. Però també un altre acadèmic, en aquest cas d'honor, ha complert els cent anys el dia 22 d'abril de 2009. Es tracta de la doctora Rita Levi-Montalcini, la qual ha estat abastament homenatjada a Itàlia, principalment a Roma, i on encara està activa al front de la seva Fundació, per a la millora de les condicions de vida de les dones, sobretot a l'Àfrica. No cal dir que la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya se suma de tot cor a l'homenatge mundial a l'activitat incansable de la doctora Rita Levi Montalcini, acadèmica d'honor des de l'any 2005, en un dels primers actes de descentralització de les activitats i cerimònies de l'Acadèmia, en aquell cas a la ciutat de Sabadell.

La pàgina web. El passat dia 21 d'abril en sessió coordinada pel doctor Francesc X. Solé Balcells, es va presentar la nova pàgina

web de l'Acadèmia, juntament amb alguns projectes de futur, i per primera vegada complet el DVD d'homenatge al doctor Moisès Broggi, fet amb motiu del seu centenari. És una pàgina que cal encara revisar perquè amb el traspàs d'un model antic al nou algunes informacions han quedat modificades, i alguna perduda o mal classificada. Ja s'ha enviat una carta als acadèmics corresponents per que puguin ampliar, o actualitzar, el seu curriculum atès que ara es disposa de més espai. També s'estan incorporant els textos digitalitzats de les revistes de l'Acadèmia, i està previst que arribin a ser-hi totes en un termini màxim de dos anys. Per ara es podran consultar pràcticament els últims trenta anys.

Altres aspectes. Altres punts que esmento més breument són:

La revista de l'Acadèmia ha arribat ja a la seva actualització completa. Ara ja està en curs d'impressió el número 2 de 2009. Surten gairebé monogràfics, el primer de l'any amb les aportacions dels acadèmics de Mèxic, i aquest segon sobre la feminització de la professió mèdica. Amb els discursos d'ingrés dels corresponents i els col·loquis hi ha material suficient per alguns números. D'altra

banda, sota la direcció del doctor Josep Carreras i Barnés, es van introduint noves seccions: educació mèdica, comentari sobre els premis Nobel de cada any, autor invitat.

Un últim punt és el comentari sobre les obres de rehabilitació de l'espai de la planta superior, sota teulada, on hi havia hagut una bona biblioteca, feta cap els anys de 1960 i destruïda amb la remodelació que s'ha anat fent. Ara és inexistent. Aquesta fase, que m'agradaria pogués ser l'última per bastant temps, ha començat efectivament el dia 6 de maig i ara hi ha muntada una bastida a la façana posterior de l'Acadèmia, la que dona a la plaça del doctor Fleming. El termini que se'ns ha dit és inferior a quatre mesos, el que significa que pel setembre podrem tenir la casa neta. El doctor Trias, en un altre punt de l'ordre del dia, en farà un comentari més extens.

El proper ple està previst pel dimarts dia 20 d'octubre i s'ha fixat un ritme de quatre plens ordinaris cada any, els mesos de gener, març o abril (variable en funció de les dates de setmana santa), juny i octubre, en principi el tercer o quart dimarts dels mesos indicats.

Acte d'entrega de mans del president de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, del diploma i medalla d'Acadèmic d'Honor a l'immunòleg Jean Dausset, celebrat el 3 de desembre de 2009 a la seu de la Reial Acadèmia de Medicina de Balears. Hi foren presents: Edelmira Domènech, acadèmica; Josep Miró, vicepresident; Bartomeu Anguera, secretari general; José Tomás, ex president; Macià Tomás, acadèmic i Alfonso Ballesteros, president.